

SAS-ÚT

(ORLA PERC)

A TERÜLET MEGKÖZELÍTÉSE: autóval Magyarországról Szlovákián keresztül, több útvonalon is eljuthatunk a Lengyel-Tátra vidékére. Budapestről leggyorsabban Besztercebánya-Rózsashegy-Trstena határátkelőhely irányában kb. 320 km, ebből egy rövid szakasz autópálya. A területhez legközelebbi Łysa Polana határátkelőhelyhez Poprád irányában Miskolc felől Kassa-Eperjes útvonalakon is eljuthatunk, ez az útvonal megközelítőleg 280 km. Vonattal célszerű Budapestről a Keleti pu.-ról induló Rákóczi expresszsel Miskolc-Kassa-Poprád útvonalon, innen pedig közvetlen buszjáratral Zakopanéba. (A buszjáratok sajnos ritkán indulnak.)

Szöveg és fotó > FARKAS ZSOLT

FÖLDRAJZI FEKVÉS: DÉL-LENGYELORSZÁG, LENGYEL-TÁTRA, ZAKOPANÉTÓL DK-RE HÚZÓDÓ KB. 6 KM HOSSZÚ MELLÉKGERINC.

A MAGAS-TÁTRA LENGYEL RÉSZÉT A VADREGÉNYES ÉS ZORD, HATALMAS GLECCSEREK VÁJTA MAGASHEGYI VÖLGYEK, VALAMINT A LEGNAGYOBB ÉS LEGMÉLYEBB MAGAS-TÁTRAI TAVAK FESTŐI SZÉPSÉGŰ KÖRNYEZETE JELLEMZI.

A LENGYEL

VIA FERRATA

Sí-tipp: télen a terület közkedvelt, bár talán kissé zsúfolt síparadicsom. – Legjobb pályák a Kasprowy Wierch (Gáspár csúcs, 1987 m) oldalában, valamint a Gubalówkán található. A kezdőknek különösen ajánlható Koziniec sítterepe Kuźnice-ben. A pályák az utóbbi időben sokat fejlődtek, 1993-ban és 2001-ben FIS sívilágbajnokságot is rendeztek a városban.

(ZAKOPANE)

Web: www.zakopane.pl, www.zakopane.lap.hu.

A Lengyel-Tátra egyetlen idegenforgalmi központja: Zakopane. A felkapott magaslati üdülőhely 150 évvel ezelőtt még kis gorál (hural, hucul – a helyi pástornépszerűség neve) falu volt, a XIX. század második felében épültek itt ki az első üdülőhelyek, szállodák, hasonlóan a Tátra másik oldalán fekvő Ótátrafüredhez. Az 1920-as, 1930-as években a lengyel, majd az 1950-es évektől az egykori szocialista országok kedvelt üdülőhelye lett. Ami Svájcban St. Moritz, az Lengyelországban Zakopane. Hangulatos sétáló-utcája, régi, patinás szállodái, a környék túraútvonalai és sípályái mai is tömegesen vonzzák a hazai és külföldi turistákat.

Zakopanét a legendák övezte Giewont (1894 m) uralja, amely a Lengyel-Tátra legnépszerűbb csúcsai közé tartozik. A tátrai gorálok képzelete a lengyel nép szabadító lovagját látja a hegyben, aki a néphit szerint addig alusza álmát a hegyek között, amíg a lengyel nép végveszélybe nem jut, s ekkor ismét feltámadva megvédi népét a veszélytől. A legenda alapja valószínűleg a heglánc formájából ered, melyben – ha alaposabban szemügyre vesszük (néhány kupica Borovička, vagy Zubrowka után könnyebben megy) – egy fekvő óriás körvonalait vélhetjük felfedezni.

KIRÁNDULÁSOK, TÚRATIPPEK:

> Zakopane központjától négy kilométerre a város déli végén (Kuźnice) találjuk a Kasprowy Wierch (1987 m) csúcsára vivő drótkötélpálya kiinduló állomását. A csúcsról csodálatos panoráma nyílik a Tátra teljes vonulatára (Nyugati-, Magas- és Bélai-Tátra). Innen rövid túrával kb. 1,5 óra alatt feljuthatunk a Świnica (2301 m) csúcsára, ahonnan még szebb a kilátás. A felvonónál fődényben több órát is sorban kell állni a menetjegyéért, mely oda-vissza: 29 zł.

> A Lengyel-Tátrában van a Tátra legnagyobb vízesése, a Siklawa, mely a Lengyel-Öt-tő völgyében, a Roztoka-völgyben található. A Sas-út keleti részéről szép kilátás nyílik rá.

> A szlovák és lengyel területen fekvő közeli Pieninek Nemzeti Park annak ellenére, hogy kis területen fekszik, nemcsak természeti látnivalókat, hanem kulturális érdekességeket is tartogat számunkra. Legnagyobb látványosságként Közép-Európa legnagyobb kanyonját emlegetik, melyet a Dunajec folyó alkotott. A vadvíznek minősülő folyamon helyi népviseletbe öltözött tutajosok fából készült tutajokkal szállítják végig a megrettent, síkító turistákat. A szurdok előtt épült híres Vörös kolostor, Nedec épen megmaradt reneszánsz vára is elérhető közelségben vannak, ha programjaink számát bővíteni akarjuk.

> 2006. augusztus 18–26.: Nemzetközi hegyvidéki folklórfesztivál. Lengyelország legnagyobb folklórrendezvénye, melyre a világ minden tájáról érkeznek az autentikus népzenei játszó hegyvidéki népek együttesei.

GASZTRONÓMIA

A menedékházakban és a legtöbb helyi étteremben is gazdag lengyel ételválasztékot találunk. Ha még nem kóstoltuk, mindenképpen próbáljuk ki a jellemzően káposztából, szalonnából, gombából, borjúhúsból és kolbászból készült „bigos” egytálételt, melyet állítólag a tátrai vadászok találtak ki.

Híres ezenkívül a krakkói szárazkolbász, sörfalatként pedig népszerű az ún. „oscypek” sajt, melyet a hegyekben készítenek juhtejből. Az ízletes ételeket feltétlenül helyi italokkal tegyük csúsósabbá, kóstoljuk meg a lengyel söröket (Żywiec, Okocim) és a híres Zubrowka vodkát.

(SZÁLLÁS)

Szállás: Zakopane és Kuźnice településeken szállodáktól és panzióktól a magán szállásokig többféle szálláslehetőség van. Zakopane-ban a kuznieci elágazástól kb. 40 méterre kemping található.

Murowaniec-menedékház (Schronisko PTTK Murowaniec, 1500 m; 108 férőhely) Hala Gasienicowa, Skr. poczt. 193., 34-500 Zakopane
tel./fax: (+48-18) 20-12-633; (+48-18) 80-16-063
Web: www.murowaniec@e-tatry.pl; e-mail: murowaniec@e-tatry.pl

Lengyel-Öt tavi menedékház (Schronisko PTTK w Dolinie Pieciu Stawów, 1672 m; 70 férőhely) Skr. poczt. 196., PL-34-500 Zakopane;
tel.: (+48-18) 20-77-607; (+48-18) 80-16-063,
(Mindkét házban kifogástalanul beszélnek angolul, a segédszemélyzet mindenütt fiatalokból áll.)

Szállástípp: Az általunk leírt útvonal bejárásához a Murowaniec-menedékházban érdemes szállást foglalni, de a többi házban is érdemes jó előre megtenni (3-4 hónappal utazásunk előtt), mert főidényben nagyon zsúfoltak, alhatunk a hangulatos és eléggé forgalmas folyosókon.

A SAS-ÚT ÉS KÖRNYÉKE

A terület 1954 óta Lengyel-Tátra Nemzeti Park néven természetvédelmi terület, így csak napi belépőjegyek megvásárlása mellett engedélyezik a turistautak használatát. (Kuźnicénél, illetve a völgyek bejáratánál árulnak belépőjegyet, 3,20 zł/fő/nap) A Sas-út kiépítése Walenty Gadowski tarnowi plébános nevéhez fűződik, az ő tervei szerint és felügyelete mellett épült meg 1903–1906 között a gerincvonulaton végigvezető egyedülálló útvonal.

A turistaút meghatározását nem vehetjük a szokásos értelemben. A legnehezebb szakaszain alpesi értelemben „via ferrata”-nak minősülő (vaseszközökkel – létrákkal, láncokkal, kampókkal, kapaszkodókkal – a turisták számára is járhatóvá tett) út a segédeszközök ellenére csak azoknak ajánlható, akik rendelkeznek némi hegymászó-tapasztalattal és jó az erőnlétük. A bejáráshoz feltétlenül szédülésmentesség, jó kondíció szükséges. A beszerelt eszközök biztonságosak, azokat folyamatosan ellenőrzik.

A táj szépségei, a mélyen a völgyekben csillogó tavak s az állandóan változó látvány oly mértékű szépségeket tár fel az „út” bejáróinak, amelyet a Tátrában sehol másutt nem láthatnak. A gerincvándorlás során úgyszólván az összes Tátra-csúcsot láthatjuk. A pirossal jelzett út a Zawratról a Kereszt-nyeregig (Krzyżne) 2100–2291 m közötti magasságban vezet.

A fel- és lemenetet, valamint a pihenőket is beszámítva az egész út 10–12 órát tart, ebből a gerinc bejárása kb. 6–7 órát vesz igénybe. Aki az egész gerincvonulatot be kívánja járni, annak ajánlatos legalább 2 napot tervezni (utazásokkal együtt négy).

TÚRAIDÉNY: JÚLIUS–SZEPTEMBER

(ÚTLEIRÁS)

ELSŐ NAP:

Kiindulási és érkezési helyünk is az 1500 méteren álló Murowaniec-menedékház, ami Zakopane felől (Kuźnicétől 5 km-re) gyalog 2,5 óra alatt elérhető. A Sas-utat meg lehet közelíteni a gerinc másik oldaláról, a Lengyel-Öt-tavi-menedékházról is. A Murowaniec-háztól kék jelzésen 2,5 óra alatt érhetjük el a Zawrat-hágót (2159 m), ahol a Sas-út kezdődik. Innen keleti irányban a gerincen a Fagyott-tavi-csorba felé indulunk. Hamarosan egy széles, észak felé lejtő padhoz érünk, ami 8 m magas sima fallal a Zerge-csorbaéhoz letörik (1 ó 30 p). A falon vaslétrán lehet lejutni a csorbára (innen sárga jelzésű turistaút visz le a völgyekbe). Innen kezdődik a Sas-út leginkább látványos és talán legnehezebb szakasza, a felmenet a nyugati gerincen és annak mentén a Zerge-bástyára (Kozie Czuby). Erről meredek le- majd felmászással, a Felső-Zerge-csorba érintésével a Zerge-hegyre vezet az út (Kozí Wierch, 2291 m, 1 ó 40 p). Leeresszünk a Buczynowa-völgyi-csorbába (2225 m), ahonnan Ny felé fekete jelzést (kezdő magashegyi turistának nem kifejezetten ajánlható lemeneteli útvonal) keresztezve egy meredek kb. 20 méteres láncsal biztosított falon felmászunk és ezzel ismét könnyű terepre jutva, nemsokára elérjük az útelágazást (1 ó 10 p). Innen balra a zöld jelzésen a Zerge-völgybe (Kozia Dolinka) jutunk le, ahol a Fagyott-tónál találkozhatunk a Zawratra vezető ösvénnyel, innen tovább a kék jelzésen érjük el a kiindulási pontunkat. Azonban érdemes tovább menni még a gerincen, ugyanis az elágazástól 0,5 óra alatt érjük el a Gránát-csúcsok északi ormát, ahonnan nagyon szép a kilátás. Itt ér véget az első napra tervezett utunk. Innen a sárga színű jelzésen a Gasienicowai Fekete-tóhoz (1 ó 45 p) jutunk le, ahonnan kék jelzésen 0,5 óra alatt jutunk el a Murowaniec-menedékházhoz.

↑ Szintemelkedés: 1125 m.

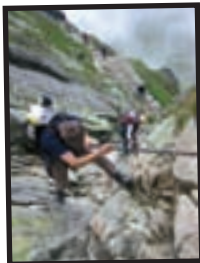

↑ a via ferrata csapata

MÁSODIK NAP:

Onnan folytatjuk túránkat, ahol az előző nap abbahagytuk. Két vad gerinctornyocskát északról megkerülve egy keskeny csorbából felkapaszkodunk a Sas-orom tágas csúcsplatójára, erről a Jasiński-csorbába, majd hosszabb gerincszakaszt megkerülve a Nowicki-csorbába ereszkedünk. Innen az út két változatban folytatódik. A nehezebb út balra felvisz a Nagy-Buczynowa-toronyra, amelyről nehezebb mászással lebocsátkozunk a két Buczynowa-tornyot elválasztó Buczynowa-csorbába, hogy innen az északi oldalon felkapaszkodjunk a Kis-Buczynowa-toronyra. A könnyebb út kihagyja a Nagy-Buczynowa-tornyot és egyenesen a Kis-Buczynowa-toronyra visz fel. Erről már könnyű ösvény visz tovább és miután az út a Madár (Ptak) vad sziklatornya és az ezt követő kis gerincpúp alatt elhaladt, a Kereszt-nyereg (Krzyzne, 2112 m) jutunk. A turisták nagy része itt befejezi a Sas-út bejárását és délre a Lengyel-Öt-tóhoz, vagy a Murowaniec-menedékházhoz leereszkedik a sárga jelzésen. Mi is tegyünk így!

A gerincre történő felmenet 2 óra 15 percet, a gerincút 2 óra 15 percet, a lemenet 2 óra 5 percet vesz igénybe. ➔

↑ Szintemelkedés: 1000 m.

Felszerelés: a hosszú láncokban nem kifejezetten lehet klasszikus ferratafelszereléssel (beülő, ferrataszett, karabinerek) közlekedni, azonban a kezdők és akik bizonytalanok magukban, rakják be az említett felszerelési tárgyakat, de kizárólag hozzáértő személy elmondása vagy útmutatása alapján használják azokat. Többször jártam a Sas-úton, de még senkit nem láttam „ferratás” felszerelésben. A létrákon és a láncokon csakis egyensúlyérzékünkre és karunk erejére bazirozhatunk. Speciális felszerelést a túra egyébként nem igényel!

Köszönjük a közreműködést!

TÚRAAJÁNLAT
Sasút (Orla Perc)
/Lengyel Tátra
Via ferrata
Lengyelországban
a Wolf Outdoor
Via ferrata csapatával!
Időpont: 2006. július
20–23.
További információk:
www.viaferrata.hu

↑ felértünk, újból a Sasok útján vagyunk

Megjegyzés: érdemes igen korán elindulni (akkor még kevesebb a turista), mivel jó időjárás esetén a nagy tömeg a láncoknál történő várakozási időt akár több órával is megnövelheti. Rossz idő esetén ugyanazok a szabályok lépnek életbe, mint az Alpokban történő ferratázásnál: azonnal meg kell szakítani az utat és le kell jönni! A lehető leggyorsabban le kell ereszkedni a völgyekbe, ezt az úton 4–5 helyen is jól követhető, jelzett, kiépített utakon tehetjük meg.

↑ a lejövetel sem egyszerű

Térképek: SYGNATURA – ORLA PERC via ferrata (1:5000) (lengyel térkép) VKU HARMENEC – VYSOKÉ TATRY 2. vydanie (1:25 000) (szlovák térkép, magyar nyelven is)

Irodalom: Dr. Komarnicki Gyula: A Magas-Tátra hegyvilága (nagyon részletes útleírás található benne)
Nagy Árpád: Tátrai túrák
Nagy Balázs: Gerinctúrák a Kárpátokban
Endrődi Lajos: Kirándulások 6 ország hegysegeiben
Jožo Šimko: Magas-Tátra
Dr. Vladimír Adamec–dr. Radek Roubal: Magas-Tátra turistavezető
Dr. Vladimír Adamec: A Magas-Tátra turistakalauz

Hasznos tanácsok, információk: a gerincen nincs vízvételi lehetőség, így megfelelő mennyiségű ivóvízzel és élelemmel induljunk útnak. A napkrém, napszemüveget, a sodronyok, láncok fogásához kesztyűt, sapkát, esőkabátot, pulóvert vagy polárt ne felejtjük ki a hátizsákából.

